

5. BASKI

Tsun'ichirō Tamizaki

Çılgın Bir İhtiyarın
Güncesi

ROMAN

Çeviri: VANER ALPER

♥ can
modern

JUN'ICHRŌ TANIZAKI

ÇILGIN BİR
İHTİYARIN GÜNCEİ

Can Modern

Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi, Jun'ichirō Tanizaki

Japonca aslından çeviren: Vaner Alper

Fūten rōjin nikki

Bu kitap ilk kez 1962'de Chuokoron-Shinsha tarafından yayımlanmıştır.

Bu çeviride kaynak alınan baskı: Chuokoron Shinsha, 2001.

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1982

5. basım: Ağustos 2022, İstanbul

Bu kitabın 5. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uyarlama: Furkan Pehlivan

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-4070-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750740701

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

JUN'ICHIRO TANIZAKI

ÇILGIN BİR
İHTİYARIN GÜNCESESİ

ROMAN

Japonca aslından çeviren

Vaner Alper

♥can

Jun'ichirō Tanizaki'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Anahtar, 2011

Sazende Şunkin, 2011

Nazlı Kar, 2015

JUN'ICHRŌ TANIZAKI, 1886'da Tokyo'nun Nihombaşı semtinde dünyaya geldi. Tanizaki çocukluk yıllarını büyükbabasının matbaasında geçirdi ve burada kitaplara ilgi duymaya başladı. Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'ne girdi fakat maddi sorunlar yüzünden okulu bırakmak zorunda kaldı. İlk öykülerinde Edgar Allan Poe, Oscar Wilde ve Fransız dekadanlarından etkilendiği görülebilir. 1923'teki deprem, hayatının dönüm noktası oldu; Tokyo'nun nezih bir semtindeki evi yıkılınca Tanizaki karısı ve çocuğunu bırakarak daha tarihî bir şehir olan Osaka'ya taşındı. Burada Batı üslubundan uzaklaşarak geleneksel biçimlere yönelmeye karar verdi. *Çijin no Ai* (Naomi, 1924), *Tade kuu muşi* (Zevkler ve Renkler, 1928) gibi yapıtlarından itibaren Japonya'nın Batılılaşmayla olan hesaplaşmasını ele aldı. *İn'ei Raisen* (Gölgelere Övgü, 1933) adlı denemesinde Batı'nın sert ışığı ve geleneksel Japonya'nın gölgeleri üzerinden iki kültürü karşılaştırdı. En ünlü romanı *Nazlı Kar*'da (1943-1948) 1930'larda Osaka'lı bir aileyi anlatan Tanizaki, bu romanıyla İmparatorluk Kültür Nişanı aldı. Tanizaki'nin karakterlerindeki obsesif erotizmi *Anahtar* (1956) ve *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* (1962) gibi olgunluk eserlerinde görmek mümkündür. Tanizaki 30 Temmuz 1965'te Tokyo'nun Yugawara semtinde hayata gözlerini yumdu.

VANER ALPER, bilgisayar mühendisliği ve mütercim tercümanlık okudu. Türkiye'nin ilk diplomalı Japonca tercümanı ve Japoncadan Türkçeye doğrudan çevrilen ilk edebiyat eserinin (Ryūnosuke Akuta-

gava, Örümcek Ağı, 1990) çevirmenidir. 20. Yüzyıl Japon şairleri Hiroşi Osada, Çoku Kanai, Hakişü Kitahara, Takuboku İşikava, Kenci Miyazava, Kōtarō Takamura, Şuntarō Tanikava'dan şiirler çevirmiştir. Halen Japonya'da moda sektöründe danışmandır. Aynı zamanda internet üzerinden Japonca Türkçe görsel sozlük yayımlamakta ve Love Turkey kültür ve sanat sitesinde çağdaş Türk sanatçılarını Japonya'ya tanıtmaya devam etmektedir.

16 Haziran

Akşam Şincuku'daki Dai-içi Kabuki Tiyatrosu'nda gece gösterimini seyretmeye gittim. Gösterimdekiler *Aşk ve Nefretin Ötesinde*, *Şikoichi'nin Öyküsü*, Sukeroku serisinden *Kasımpatı* oyunlarıydı. Tek amacım hovarda Suke-roku'yu görmektir, diğerlerini izlemeye niyetim yoktu. Suke-roku'yu oynayacak Kanya kifayetsiz ama sevgilisi Agemaki rolünü Toşşo'nun canlandıracağını duyunca bunun ziyadesiyle güzel olacağını düşündüm. Sukeroku'dan çok Agemaki için gittim denebilir. Hanım ve Satsuko'yla beraber gittik. Jōkiçi de işten çıkıp bize katıldı. Suke-roku oyununu bilen sadece ben ve bizim hanım. Satsuko hiç seyretmemiş. Hanım da Danjuro'nun başrolde olduğu zaman görmüş olabilirmiş ama hatırlamıyor. İki nesil önceki Uzaemon'unkini bir-iki sefer gördüm diyor.¹ Danjuro'yu tam hatırlayan bir tek benim.

1. Kabuki oyuncularını sanatçı isimlerini aileden alırlar ve çocuklarına aktarırlar. Futbol takımlarında oyuncular değişse de takımın adının ve taraftarların aynı kalması gibi, Kabuki oyuncularını da nesil değişse de aynı ismi sürdürürler ve bu sanatçıyı sevenler de aynı isimdeki yeni nesil genç sanatçıyı desteklemeyi sürdürürler. On beş nesilden fazla süregelen Kabuki oyuncu aileleri bulunmaktadır. (Ç.N.)

İmparator Meiji devri otuzuncu yıl civarıydı, on üç-on dört yaşlarımdayken olmalı.¹ Danjuro'nun oynadığı son Sukeroku rolüydü, otuz altı yılında öldü zaten. Agemaki rolünde bir önceki nesil Utaemon vardı ama o zaman sahne ismi daha Fukusuke'ydi. İkiyu rolünü de Fukusuke'nin babası Şikan oynamıştı. Evimizin Tokyo, Honjō'da olduğu zamanlardı. Ryokoku-Hirokoji'deki, ismi neydi şimdi, neyse bilmem-ne adında ünlü bir resimli kitap satan dükkân vardı. Orada asılı duran Rokusuke, İkiyu ve Agemaki'nin üç parçalı renkli resmini bugün gibi hatırlarım.

Ben Uzaemon'un bu rolü oynadığını gördüğümde İkiyu rolünde bir önceki Çuğşa, Agemaki rolünde de tabii eski Fukusuke vardı, o zamanki adı daha Utaemon olsa gerek. Kışın inanılmaz soğuk bir günde, kırk derecede yakın ateşi çıkmasına rağmen Uzaemon tir tir titreyerek suya girmişti. Kuvanpera Monbei rolü için özellikle Asakusa'daki Miyado Tiyatrosu'ndan Nakamura Kango-ro'yu getirtip oynatmışlardı. Nedense beni çok etkilemiştir. Uzun lafın kısası ben Sukeroku oyununu severim. Sukeroku oynanacağını duyarsam, Kanya bile oynasa gidip seyredesim gelir. Hele ki sevdiğim Toşşo oynuyorsa hiç kaçırمام.

Kanya herhalde Sukeroku rolüne bugün ilk defa çıktı ama tahmin ettiğim gibi hiç ilgimi çekmedi. Sadece Kanya değil gerçi, ama bugünlerde Sukeroku oynayan herkes bacaklarına tayt geçiriyor. Arada bir bu taytlarda kırışıklık görününce bütün eğlence berbat oluyor. Çıplak bacak üstüne pudra sürseler ya. Toşşo'nun oynadığı Agemaki'den

1. Japonya'da geleneksel takvimlerde imparator ölünce takvim yılı sıfırlanır ve yeni imparatorun dönemi olarak birinci yıldan başlanır. Örneğin 2016 yılı Heisei devri yirmi sekizinci yıldır. Resmî belgelerde bugün de bu sistem kullanılmaktadır. (Ç.N.)

fazlasıyla memnun kaldım. Sırf bunun için bile geldiğime değmiştir. Fukusuke zamanındaki eski Utaemon'u saymazsak, yakın zamanda böyle güzellikte bir Agemaki görmedim hiç. Oğlancı zevklerim yok ama bugünlerde Kabuki'de kadın rollerini oynayan erkek oyuncuların cazibesine kapılıyorum. Ama öyle makyajsız yüzleriyle değil, kadın kıyafetindeki sahnedeki haliyle olmazsa olmaz. Düşününce, oğlancılıkla hiç ilgim yok diyemem belki de.

Gençken, sadece bir kez tuhaf bir tecrübem oldu. Eskiden Şinpa tiyatrocuları¹ arasında kadın rolleri oynayan Vakayama Çidori adında çok güzel bir genç oyuncu vardı. Yamazaki Çonosuke'nin İçiza grubunda, Nakasu'daki Masago Tiyatrosu'nda oynardı. Biraz yaşlanınca Miyado Tiyatrosu'nda altıncı nesil Omozaşi'ye benzeyen Araşi Yoşizaburo'yla birlikte sahne aldı. Yaşlandı dediysek de otuz yaş civarında, hâlâ güzeldi. Olgun genç bir kadın gibi görünürdü, hiç erkeğe benzemezdi. Özellikle Masago Tiyatrosu'ndayken Kōyō Sanjin'in *Yaz Kimonosu* oyununda kız rolüne çıktığında bu kadın, değil tabii bu adam, gönlümü aldı benim. Mümkün olsa da bir akşam onu odama çağırırsam, sahnede gördüğüm kadın haline büründürüp birazcık da olsa birlikte yatabilsem. Bir gün şaka yollu böyle konuşunca çayevi sahibi hanım "Siz isteyin yeter ki, ayarlayalım," dedi ve hakikaten de bizi buluşturdu! Her şey sorunsuz geçti. Yatarken de herhangi bir geysayla nasılsa her şey öyleydi, farklı yanı yoktu. Diğer bir deyişle, sonuna kadar karşısındakine kendisinin erkek olduğunu hissettirmeyecek şekilde tam bir kadına dönüşmüştü. Peruğunu çıkarmadan başını yüksek sert yastığa uzatmış, karanlık odada

1. Meiji devrinde ortaya çıkan Batılılaşmış orta sınıfa hitap eden geleneksel No ve Kabuki'den ayrılan yeni tiyatro hareketi. Erken dönem Japon filmini en çok etkileyen akım olmuştur. (Y.N.)

döşeğe ince ipek kimonosuyla uzanmıştı. Yaptığı işte gerçekten çok mahirdi, fazlasıyla tuhaf bir tecrübeydi. Baştan söyleyeyim de, hani hermafrodit dediklerinden değildi, erkeklik organı yerli yerindeydi. Ama maharetiyle bunu unutturuyordu.

Gerçi ne kadar mahir olursa olsun, benim böyle zevklerim olmadığından, bu bir seferlik tecrübe merakımı gidermeye yetti. Ondan sonra da bir daha hemcinsimle yatmadım. Yetmiş yedi yaşıma gelip böyle işler için iktidarımı kaybetmiş olmama rağmen, erkekler gibi giyinen onca güzel kızları değil de kadın kıyafetine bürünen yakışıklı genç erkekleri cazip bulmamın sebebi nedir şimdi? Gençlik günlerimdeki Vakayama Çidori'nin hatırası mı canlanıyor? Öyle değil bence. İktidarsız kalan bir ihtiyarın cinsel hayatıyla alakalı bir şey gibi – iktidarsız kalsan da bir şekilde cinsel hayatın oluyor.

Bugün elim yoruldu. Burada bitiriyorum.

17 Haziran

Dünden devam edeyim biraz. Yağmur mevsimi başladığı için yağmurlu olmasına rağmen dün gece hava çok sıcaktı. Tiyatronun içi tabii klimalıydı ama bu klima denen meret bana yasak. Sayesinde sol elimdeki nevrалji azdı, tenimdeki uyuşma da kötüleşti. Normalde olsa bileğimden parmak uçlarıma kadar ağrır ama dün gece dirseğime kadar çıktı ağrı, hatta dirseğimi geçip omzuma kadar geldiği de oldu.

“Bak gördün mü olanları şimdi?” dedi hanım. “Demedim mi ben sana? Bu kadar çekmeye değer mi yani, gitmesen olmaz mıydı? Hem de böyle seviyesiz bir oyun için.”

“Yok, o kadar da değil. Ben o Agemaki'nin yüzünü göreyim yeter, ağrılarımı biraz unutuyorum.”

Hanım beni azarladı ya, ben de iki kat inatçı oldum. Bu arada elimin ağrısı da gitgide kötüleşti. Sırtımda ince ipekten yazlık ceket, altında hafif yünlü yaz kimonosu, içimde de ipekten uzun içlik vardı. Üstelik sol elime gri yünden eldiven takmış, avucumda da mendile sarılı cep sobası tutuyordum.

“Ama Toşşo hakikaten ne kadar da güzel canım!” dedi Satsuko. “Babamın dediğine hak veriyorum.”

“Hayatım–” diye Jōkiçi lafa girdi ama sonra hitap tarzını düzeltti. “Satsuko, sen neresi ilginç anlar mısın ki?”

“Yetenekli mi yeteneksiz mi bilemem ama yüzünün ve giysilerinin güzelliğine hayran oldum. Babacığım yarınki matineye beraber gidelim mi? *Amijima'da Aşk İntiharları* oyununun ‘Çayhane’ sahnesinde Koharu'yu oynayacakmış – kesin güzeldir yine. İzlemek istersen yarın gidelim, başka güne ertelersek havalar daha da ısınmış olacak.”

Doğrusu elimin ağrısından bir şey konuşacak halim yoktu, matineye gitmekten de vazgeçecektim, ama bizimki beni azarlayınca ben de inadına yarınki matineye de gideyim diye düşünmeye başladım. Satsuko benim böyle duygularımı nasıl da hemen fark ediyor. Hanımla geçinememesinin bir sebebi böyle durumlarda onun dediklerine boş verip benim hislerime yakınlık göstermesi. O da Toşşo'yu seviyordur herhalde ama başroldeki yakışıklı Danko'ya daha çok merakı olsa gerek.

Bugünkü matinede *Aşk İntiharları*'nın “Çayhane” sahnesi öğlen saat ikide başladı, yaklaşık üçü yirmi geçte bitti. Dünden daha sıcak, yakıcı bir güneş vardı. Arabanın içindeki sıcaklık da çekilir gibi değildi ama tiyatrodaki klimanın bugün daha da soğuk olacağını düşününce elimin ağrısı nasıl olacak diye endişelendim. Şoförümüz,

“Dün akşam o saatlerde sorun yoktu ama gündüz gidince bir yerlerde göstericilerle karşılaşabiliriz,” dedi. “Amerikan Elçiliği ve Diet Binası¹ önünden geçmemiz gerekecek, yola biraz erken çıkalım lütfen.” Çaresiz saat birde yola çıktık. Bugün üç kişiydik, Jōkiçi gelmedi.

Şansımıza büyük bir engelle karşılaşmadan tiyatroya vardık. Daha Danjiro'nun çıktığı *Yaramaz* oyunu bitmemişti. Onu seyretmeden kafeteryaya gidip biraz dindendik. Herkes istediği için ben de dondurma sipariş ettim ama bizimki mâni oldu. *Aşk İntiharları*'nda Koharu rolünü Toşşo, sevgilisi Jihei'yi Danko, Jihei'nin ağabeyi Magoemon'u Ennosuke, karısını da Şōşūjūro, kötü karakter Tahei'yi Dannosuke oynuyordu, başkaları da vardı. Çok eskiden, bir önceki nesil Ganjiro'nun Şinfuza Tiyatrosu'nda bu oyunu çıkardığını hatırladım. O zaman Magoemon rolünde bu Ennosuke'nin babası Danjiro, Koharu'da da bir önceki nesil Baykō vardı. Bugün Cinbey rolünü oynarken Danko çok gayret etti, elinden gelen her şeyi yaptı, bunu teslim etmek lazım. Ama fazla çabalamaktan ve fazla stresten çok gergin bir haldeydi. Tabii o genç yaşta böyle önemli bir role çıkarsa anlaşılır bir şey. O kadar gayret etmesine saygı icabı gelecekte çok başarılı olmasını dilemekten başka yapacak şey yok. Böyle önemli bir rol olsa da hiç değilse Osaka hikâyesi değil de Edo² hikâyesini seçseydi daha iyi olurdu bence. Toşşo bugün de güzeldi ama Agemaki rolünde daha iyiydi sanki. Bundan sonra da *Gonzaille Sukeju* oyunu vardı ama seyretmeden çıktık.

Hanımın itiraz edeceğini bile bile, “Hazır buraya kadar gelmişken İsetan mağazasına gidelim,” dedim.

1. Tokyo'da, Japonya'nın çift meclisli yasama organı Ulusal Diet'in bulunduğu bina. (Y.N.)

2. Tokyo'un eski adı. (Ç.N.)

Umduğum gibi, “Yine klimalı yere mi gireceğiz? Bu sıcakta hemen eve dönsek daha iyi olmaz mı?” dedi.

“Bak,” diye yılan ağacı bastonumun ucundaki demir yüksüğü işaret ettim. “Geçenlerde çıkmış. Ne işse bu baston yüksükleri hiç dayanmıyor. Gitse gitse iki-üç yıl ancak duruyor. İsetan’daki lüks ürünler reyonuna gidersek belki bir şeyler buluruz.”

Aslında aklımda başka bir şey vardı ama söylemedim. “Nomura, dönüşte de göstericiler sorun olmaz umarım.”

“Olmaz bence.” Şoförümüzün dediğine göre bugün Öğrenci Konfederasyonu’ndan bir grubun gösterisi varmış. Saat ikide Hibiya Parkı’nda toplanıp meclise ve emniyet müdürlüğüne kadar yürüyeceklermiş. Oralardan uzak durursak sorun olmayacaktır, dedi.

Erkekler için lüks ürünler reyonu üçüncü kattaydı ama hoşuma giden bir baston bulamadım. Buraya kadar gelmişken ikinci kattaki kadınlar için lüks ürünler reyonuna bakmaya gittik. Yaz hediyeleri için bütün mağazada tenzilatlı satışa başlamışlar, bayağı kalabalıktı.¹ “İtalyan Yaz Modası” diye tanıttıkları bölüm ünlü tasarımcıların ürünü, İtalyan tarzı özel ısmarlama elbiselerle doluydu. Satsuko defalarca, “Ay ne güzel şeyler,” diyerek oraya yapıştı kaldı. Ona üç bin yene Cardin marka ipek eşarp aldım.

“Bu da çok güzel ama bu fiyata hayatta alamam!” Satsuko İtalyan malı gibi görünen bej süetten, açma tokası ve kenarları yapay görünümlü safir taşlarıyla süslü bir el çantası önünde durmuş, heyecanla konuşuyordu. Fiyatı yirmi küsur bin yendi.

1. Japonlar o yıl içinde kendilerine özel olarak emeği geçen kimselere temmuz ayında yaz hediyesi ya da aralık ayında kış hediyesi adında teşekkür hediyesi yollarlar. Genç çiftlerin evliliğine vesile olmuş araçlar gibi kalıcı işler yapanlara bu hediyeler ömür boyu gönderilir. (Ç.N.)

“Jōkiçi’ye söyleyeyim, alsın sana. O kadar da pahalı değil.”

“Olmaz, o çok cimridir.”

Bizim hanım susmuş, hiçbir şey demiyordu.

“Hanım, saat beş olmuş bak. Buradan Ginza’ya gidip yemek yer eve döneriz, ne dersin?”

“Ginza’da hangi restorana?”

“Hamasaku’ya gidelim. Bugünlerde canım acayip yılanbalığı istiyor.”

Satsuko’yu çağırıp Hamasaku’ya telefon ettirdim ve ocak başında üç-dört kişilik yer ayırttım. Saat altıda gidiyoruz, gelebilirse Jōkiçi de gelsin diye haber de verdim. Şoförümüz Nomura’ya göre, miting gece geç vakte kadar sürecekti. Kasumigaseki’den Ginza’ya kadar gelip saat onda dağılacaktı. “Şimdi Hamasaku’ya gidersek saat sekiz sularında eve dönebileceğimiz için sorun olmayacak, ama biraz yolu uzatıp İçigayamitsuke’den Kudan yoluyla Yaesu tarafına çıkarsak göstericilerle karşılaşma derdi de olmaz,” diyor..

18 Haziran

(Dünden devam.)

Düşündüğümüz gibi saat altıda Hamasaku’ya vardık. Jōkiçi bizden önce gelmişti. Sırayla bizim hanım, ben, Satsuko ve Jōkiçi tezgâh başına oturduk. Jōkiçi’ler bira istediler, ben büyük bardağa yeşil çay aldım. Canım tofu salatası ve beyaz *miso* soslu balina rendesi de yemek istedi, sipariş ettim. *Saşimi*¹ olarak ince kıyım mercan balığını iki kişilik, erik soslu yılanbalığını da iki

1. İnce dilimler halinde kesilmiş, soya sosuyla tüketilen çiğ et parçaları. (Y.N.)

porsiyon istedik. Mercan bizim hanım ve Jōkiçi için. Erik sosluları ben ve Satsuko yedik. Yılanbalığı ızgarası için herkes tuzlu olsun, dedi, sadece ben soslu ızgara istedim. Çorba olarak dördümüz de güveçte kızılçam mantarı istedik, ayrıca közde patlıcanlı ördek ızgarası aldık.

“Biraz daha yiyebilir miyim?” dedim.

“Şaka olmalı,” dedi hanım. “Yetmedi mi daha?”

“Yetmedi diyemem ama burada Kyoto yemeklerini görünce dayanamıyorum.”

Jōkiçi, “Baba bak, *guji* balığı var menüde,” dedi.

“Babacığım bunu bitirmeme yardım eder misin?” Satsuko’nun tabağında yılan ızgarası olduğu gibi duruyordu. Kalanı ben yiyeyim diye sadece bir-iki parça yemiş. Doğrusunu söylemek gerekirse ben de ondan kalanlar benim önüme gelir beklentisiyle –ya da amacıyla mı demeli?– bu akşam buraya gelmiş olabilirim.

“Sağ ol ama balığım bittiği için erik sosunu da alıp götürdüler.”

“Erik sosu da var burada,” diye Satsuko yılanbalığıyla kendi sos tabağını benim önüme kaydırdı. “İstersen sos da isteyebiliriz yeniden.”

“O kadar da değil, böyle kâfi.”

Satsuko balıktan bir-iki lokmadan başka yememiş olmasına rağmen erik sosunu bulandırmış – hiç de bir kadına yakışmayacak yeme şekli. Ya da belki de mahsus mu böyle yaptı, diye düşündüm.

Bizimki de, “Burada da balık karnı bıraktım sana,” diyor. Hanım *ayu* balığı ızgarası yerken kılçıklarını eksiksiz temizlemekte hüner sahibidir. Balığın başıyla kılçıklarını ve kuyruğunu tabağın bir tarafına iter, kalan etlerini tek parça bırakmadan, adeta kedi yalamış gibi yer. Sadece benim için karnını saklamayı alışkanlık etti.

“Benimki de burada babacığım,” diye Satsuko da ek-

ledi. “Ben balığı düzgün yemeyi beceremediğim için an-neminki gibi güzel değil ama.”

Baktım, Satsuko’nun bıraktığı parça hakikaten pis görünüyordu. Erik sosundan beter halde dağıtmıştı bunu da. Bu da anlamsız bir şey olmasa gerek, diye hissettim.

Yemekte havadan sudan konuşurken Jōkiçi iki-üç gün sonra iş gezisiyle Hokkaido’ya gideceğini söyledi. Bir hafta kadar kalacaktı. Gelmek istersen birlikte gidelim diyordu. Satsuko biraz düşünüp cevapladı: “Hokkaido’yu yazın görmek istiyorum ama bu sefer olmaz – ayın yirmisinde Haruhisa’yla birlikte boks karşılaşmasını izlemeye gitmeye söz verdim önceden.” Jōkiçi sadece, “Öyle mi?” demekle yetindi. Gel diye ısrar da etmedi. Yedi buçuk civarı eve döndük.

Bu sabah Keisuke okula, Jōkiçi de işe gittikten sonra bahçede gezindim, kameriyede dinlendim. Kameriye otuz metre mesafede ama bu aralar bacaklarımı oynatmak zorlaştı, günbegün yürümek daha da güç geliyor. Yağmur mevsimi boyunca rutubet fazla diye de olabilir ama geçen seneki yağmurlarda böyle değildi. Bacaklarım ellerim kadar ağrımıyor, üşüme de yok, yine de nedense garip bir şekilde ağırlaşmış gibiler. Bazen iki bacağım birbirine çarpıyor. Bu ağırlığı bazen dizkapağım da bazen ayağımın üstünde ya da ayak tabanımda hissediyorum, her gün değişiyor. Her doktor da bunun için başka bir şey diyor. Birkaç yıl önce geçirdiğim hafif beyin kanamasının etkisi kalmış diyen var. Beyin merkezinde hafif bir değişim olmuş, onun tesiri olabilirmiş. Röntgenle inceleyip boyun ve bel omurlarında yamulma var diyen de oldu. Bu boyun ve bel omurlarını düzeltmek için eğik yatağa uzanıp boynumu askıya almalı, belim için de alçıdan korse yaptırıp uzun bir müddet takmalıymışım. Ben hayatta böyle sıkıntıya gelemem. Haliyle bu ağırları sineye çektim. Ama yürümek güç olsa da her gün biraz

yürümem lazım. Yürümezsen bir gün gerçekten yürüemez olursun diye korkutuyorlar. Bazen tökezleyip düşeyazdığım için bambu baston taşıyorum ama genelde Satsuko, hemşire ya da başka birisi benimle birlikte geliyor. Bugün yanımdaki Satsuko.

“Satsuko, al bunu.” Kameriyede dinlenirken kimonomun kolundan sıkı sıkı sarılmış bir tomar kâğıt parayı çıkarıp eline tutuşturdum.

“Bu da ne?”

“Yirmi beş bin yen var. Dünkü çantayı alırsın.”

“Teşekkür ederim!” Satsuko aceleyle para tomarını bluzunun içine sokuverdi.

“Belki hanım görürse benim aldığımı anlayacaktır.”

“Annem o zaman buna bakmıyordu ki. Hızlı hızlı yürüyüp öne gitmişti.”

Düşündüm de, hakikaten öyleydi galiba...

19 Haziran

Pazar günü olmasına rağmen Jōkiçi öğleden sonra Haneda Havalimanı'ndan iş gezisine çıktı. Satsuko da hemen arkasından Hillman'a binip gitti. Arabayı Satsuko sürünce evdekiler korkudan binmiyorlar. Tabii olarak onun özel arabası gibi oldu böylece. Kocasını uğurlamaya gitmiyor. Bugün de galiba yine yeğenim Haruhisa'yla birlikte sinemaya Alain Delon'u seyretmeye gidiyor. Kesuke evde tek başına sikkın oturuyor. Bugün Tsujido'dan Kugako ve çocukları gelecekmiş, dört gözle onları bekliyormuş.

Öğlen saat biri geçmişti ki Doktor Sugita muayeneye geldi. Ağrılarım çok arttığı için hemşire Sasaki Hanım endişelenip kendisi çağırılmış. Tokyo Üniversitesi Hasta-

nesi'nde iç hastalıkları uzmanı Doktor Kajiura'nın teşhisine göre beyindeki hasar hemen hemen iyileşmiş. Üstelik ağrıların sebebi beyinle alakalı değilmiş. Romatizma ya da sinir ağrısı benzeri bir durummuş. Doktor Sugita ortopedi uzmanına görünmemi tavsiye ettiği için geçenlerde Toranomon Hastanesi'nde röntgen çektirmiştim. Boyun omurları civarı bulutumsuymuş, elim de böyle feci ağrıyorsa duruma göre kanser de olabilirmişim diye, boyun omurlarımın tomografisini bile çektiler. Şansıma kanser değilmişim ama boyun omurlarının altıncısıyla yedincisi yamulmuşmuş. Bel omurlarında da yamulma var ama bunlar boynumdakiler kadar değil, dediler. El ağrısı ve uyuşması da bu sebepten olduğundan, bunu düzeltmek için kaygan yüzeyle bir pano hazırlatıp altına kayma tekerleri konacak. Otuz derece kadar eğime getirip başlangıçta sabah-akşam on beş dakika kadar üstünde yatacağım. "Glisson askısı" (hastanın boynunun ölçüsüne göre özel olarak tıbbi cihazlar imalatçısına ısmarlanan bir tür boyun askısı) boynumu geçirecekleri için vücudun ağırlığıyla omurlar çekilecek. Bu süreyi ve tekrarlama sayısını azar azar artırıp iki-üç ay devam edersem iyileşecektir diyorlar. Bu sıcaklarda hiç de böyle bir şey yapma hevesim yoktu ama Doktor Sugita, başka düşünülebilecek tedavi yolu da yok madem, denemeye ne dersiniz, diyor. Dener miyim bilemem ama marangoz çağırıp tahta pano ve tekerli altlık hazırlatmaya ve tıbbi cihazlar imalatçısını çağırıp boynumun ölçüsünü aldır-maya karar verdim.

Saat iki civarı Kugako geldi. Çocukların ikisini getirmiş. Büyük oğlan beyzbola mı bir yere gitmişmiş, gelmedi. Akiko ve Natsuji hemen Keisuke'nin odasına gittiler. Üçü birlikte hayvanat bahçesine gideceklermiş. Kugako bana merhaba dedikten sonra oturma odasına geçti, annesiyle sohbet etmeye daldı. Her zaman yaptığı gibi, bir değişiklik

yok. Bugün başka yazacak şey yok. Bu vakti kullanıp zih-nimi meşgul eden birkaç şey hakkında yazmaya çalışayım.

Belki yaşlanınca herkes böyle oluyor, bu aralar kendi ölümümü düşünmediğim tek bir gün yok. Aslında benim için pek yeni bir şey de değil. Yirmili yaşlarımdan beri bunu düşünmüşümdür ama bu aralar pek sıklaştı. Belki bugün ölürüm, diye günde iki-üç kez düşündüğüm oluyor. Bundan mutlaka korkuyor da değilim gerçi. Gençken fevkalade korkardım ama şimdi biraz eğlenceli bile geliyor. Korku yerine öldüğüm ânı ya da öldükten sonraki manzarayı en ince ayrıntısına kadar tahayyül ediyorum. Cenaze töreninde tabutumu Aoyama Tören Evi'ne falan götürmeden bu evde bahçeye bakan on hasırlık odaya koyacaklar. Böylece cenazeye gelenler ana kapıdan geçip orta kapıya geldiklerinde bahçedeki basamak taşlarını takip ederek kolayca tütsü sunup dua edilen yere gelebilecekler. Şinto¹ usulü kaval falan istemem, Tomiyama Seikin gibi birisi "Biten Ay" şarkısını çalacak:

Sahildeki çamlara saklanıp
Enginlere giden ay,
Işıltı ve hayal dünyasını bırakıp
Gerçek aydınlığı görecek
Göklerde yaşayacak.

Seikin'in sesinden bu şarkıyı duyacağım. Artık ölmüş olacağım ama yine de duyacakmışım gibi geliyor. Bizim hanımın ağladığını da duyar gibiyim. Benimle hiç geçinememiş İtsuko ve Kugako da sesli sesli ağlamakta. Satsuko ağlamaz ama. Yoksa ağlar mı? En azından ağlıyormuş gibi yapar mı acaba? Öldüğümde yüzüm nasıl

1. "Tanrıların Yolu" olarak bilinen Japon milli dini. (Y.N.)

olacak? En az şimdiki kadar tombul görünsün isterim. Biraz itici görünecek kadar...

Tam buraya kadar yazmışken bizimkisi Kugako'yu yanıma getirdi.

“Kugako'nun senden bir ricası varmış.”

Kugako'nun “ricası” da şöyleymiş. Büyük oğlu Tsutomu daha üniversite ikinci sınıf öğrencisi ve bu işler için çok erkenmiş ama bir kızı sevmiş, evlenmeme izin verin, diyormuş. Müsaade etmişler ama iki gencin tek başlarına bir apartman dairesinde falan yaşamalarına da gönülleri el vermemiş. Tsutomu mezun olup iş bulana kadar kendi yanlarında otursunlar istiyorlarmış. Ancak bunun için Tsujido'daki şimdi oturdukları ev pek küçükmiş. Bunlar olmadan da zaten Kugako, kocası ve üç çocuğu için ev çok küçük geliyormuş. Buraya gelin kız gelirse ileride bebek de gelecek. Bütün bunları düşününce biraz daha genişçe ve modern bir eve taşınmak istiyorlarmış. Aynı Tsujido şehrinde beş-altı blok ötede tam da aradıkları gibi bir ev satılığa çıkmış. Ne yapıp edip bu evi almak istiyorlarmış. Ama bunun için paraları iki-üç milyon yen eksik kalıyormuş. Bir milyon kadarını bir şekilde bulabilirlermiş ama daha fazlası imkânları dışındaymış. Tabii bunu babalarından istemeyi düşünmüyorlarmış, bankadan kredi istemişler ama avans olarak istedikleri faiz için yirmi bin yen kadar borç veremez miymişim. Onu da gelecek sene iade edeceklermiş.

“Hisse senetleri yok muydu sizde? Onları satsanıza.”

“Onları da satarsak hakikaten beş parasız kalacağız!”

“Doğru söyledin, onları kesinlikle elden çıkarmayın,” diye bizimki de destekledi.

“Ne olur ne olmaz diye acil durumlar için saklıyoruz.”

“Daha neler! Senin kocan daha kırklarında değil mi? Böyle gençken bu kadar tavşan yüreklilikle ne yapacak bu adam?”

Geçen gün hastanede tomografi çektirdiğim zaman kanser olabilir dediklerinde bizim hanım ve hemşirenin yüzü sapsarı olmuş gibiydi, ama ben hiç oralı olmadım.

Bu kadar sakin olmama kendim de şaşırđım.

Uzun mu uzun yıllar süren ömrüm böylece bitiyor demek ki, diye bir parça rahatladım hatta. Kısacası, bu dünyaya çivi çakma gibi bir niyetim yok ama yaşadığım müddetçe karşı cinsin cazibesine kapılmadan da edemiyorum.

Bu duyğum öleceğim dakikaya kadar sürecektir herhalde.

Tokyolu aile reisi Utsugi seksenine merdiven dayamıştır. Yaşlılık yıllarındaki ihtiyarın, etrafında pervane olan eşini, çocuklarını, bakıcılarını görecektir gözü yoktur.

Saplantı haline getirdiği gelini Satsuko'nunsa bir dediğini iki etmez. Yaşlanan bedenine, yakasını bırakmayan sağlık sorunlarına ve her gün daha da yaklaşan ölüme rağmen aksatmadan tuttuğu güncesinde ihtiraslarını, duygularını hüznü bir ironiyle kaydeder.

Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi, Tanizaki'nin yaşlılık yıllarını duru ve mizah dolu bir kalemle ele aldığı bir varoluş trajikomedisi.

“Modern Japon edebiyatının bu büyük ustasıyla okurlar mutlaka tanışmalı.”

Anthony Burgess

#yaşlılık #cinsellik #fetişizm #arzu #hastalık #gelenek #günlük #japonya

Kapakdaki figürler: (üst)Utagawa Toyokuni, (sol alt)Katsukawa Shunkō, (sağ alt)Kikukawa Eizan

 CAN

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [t](#) | [canyayinlari](#)

roman

ISBN 978-975-07-4070-1

9 789750 740701